

ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความ เหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย*

Impact of Government Expenditure on Economic Inequality in Thailand

มนตรี โสคติยานุรักษ์ (Montree Socratyanurak)¹

เบญจพล เรียบร้อย (Benjapol Riabroy)²

¹ดร., รองศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
Ph.D., Associate Professor at Graduate School of Public Administration, National
Institute of Development Administration

²นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Graduate Student Regular Program at Graduate School of Public Administration,
National Institute of Development Administration
E-mail: singhadang_63@hotmail.com

Received: 14 October 2018

Revised: 17 December 2018

Accepted: 12 January 2019

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาโทเรื่อง “ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณ
ภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย” คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจมากน้อยเพียงใด รวมทั้งเพื่อวิเคราะห์ว่าความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล การกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทยหรือไม่ อย่างไร โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในช่วงระยะเวลา 16 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 - 2558 โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปรขึ้นไป

ผลการศึกษาพบว่า (1) ตัวแปรที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุข งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา งบประมาณรายจ่ายที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล และดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (2) ตัวแปรที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจลดลง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายด้านเคหะและชุมชน งบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุข งบประมาณรายจ่ายด้านการสังคมสงเคราะห์ และดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน และ (3) ตัวแปรที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุข และดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน

จากผลการศึกษาดังกล่าวนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้ (1) รัฐบาลควรเพิ่มสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายด้านเคหะและชุมชน ด้านการสาธารณสุข และด้านการสังคมสงเคราะห์ให้สูงขึ้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (2) รัฐบาลควรบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) เพื่อปราบปรามการทุจริตอย่างเข้มงวด รวมทั้งควรส่งเสริม สนับสนุนกลไกการตรวจสอบการทุจริตของภาคประชาสังคม (Civil Society) อย่างเต็มที่ (3) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาไปยังกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้มากขึ้นผ่านมาตรการด้านการงบประมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา การจัดหาทุนการศึกษา รวมทั้งการอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการด้านการศึกษา เป็นต้น (4) รัฐบาลควรตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มงวดผ่านกลไกต่าง ๆ โดยไม่ปล่อยให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณรั่วไหลไปในทางมิชอบ มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณผิดวัตถุประสงค์ หรือมีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (5) ภาคประชาชนควรเรียกร้องให้รัฐบาลกำหนดนโยบายที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการจัดเก็บภาษีมรดก นโยบายการจัดเก็บภาษีที่ดิน นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เป็นต้น นอกจากนี้ ยังควรติดตาม ตรวจสอบการนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างใกล้ชิดอีกด้วย

คำสำคัญ: ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ, งบประมาณภาครัฐ, การงบประมาณ

Abstract

The Study of “Impact of Government Expenditure on Economic Inequality in Thailand” aims to analyze how does government spending can reduce economic inequality? Also, to analyze does democratic government, decentralization to local administrations and transparency in government administration affect to economic inequality? This study collected secondary data over 16 years from 2000 to 2015 and using multiple regression analysis.

The findings show that; First, the variables that increased economic inequality were the Public Health Expenditures, the Education Expenditures, the Expenditure that allocated to local administrations, Democratic Government, and the Corruption Perceptions Index. Second, the variables that decreased economic inequality were the Housing and Community Expenditures, the Public Health Expenditures, the Social Welfare Expenditures, and the Corruption Perceptions Index. Finally, the variables that both increased and decreased economic inequality were the Public Health Expenditures, and the Corruption Perceptions Index.

The policy recommendations from this study; First, the government should increase the proportion of the Housing and Community Expenditures, the Public Health Expenditures, and the Social Welfare Expenditures to reduce economic inequality. Second, the government should enforce the law to fight corruption seriously. Third, the government should allocate Educational Expenditures to the underprivileged in the society through various budgetary measures such as spend on educational scholarship, and support local administrations. Fourth, the government should monitor the spending of local administrations seriously. Finally, the civil society should call for the government to set policies that can help reduce economic inequality such as inheritance taxation policy, land taxation policy, policy to expand educational opportunities for the underprivileged in society, and monitor policy implementation closely.

Keywords: Economic inequality, Government expenditure, Public budgeting

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

งบประมาณรายจ่ายเป็นหนึ่งในนโยบายการคลังสำคัญที่รัฐบาลใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการบริหารรัฐกิจซึ่งมีหลายระดับ ตั้งแต่การบริหารเพื่อประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) การตอบสนองความต้องการของประชาชน (Responsiveness) ไปจนถึงเป้าหมายสูงสุดของการบริหารรัฐกิจนั่นก็คือ การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม (Social Equity) ซึ่งความเหลื่อมล้ำในสังคมสามารถแบ่งได้หลายประเภท อาทิ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากร และที่สำคัญคือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ จากการประมวลผลข้อมูลทำให้ทราบว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500-2560 งบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉลี่ยแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.49 ต่อปี

การเพิ่มขึ้นของงบประมาณรายจ่ายส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP Growth) อย่างมีต้องสงสัย ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยชี้ให้เห็นว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2557 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยเจริญเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก โดยภายในระยะเวลา 25 ปี ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นถึง 5.84 เท่า หรือโดยเฉลี่ยแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.71 ต่อปีนั่นเอง

ทว่าการเพิ่มขึ้นของงบประมาณรายจ่ายกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกลับสวนทางกับการกระจายรายได้ที่ดีซึ่งส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในสังคม โดยสามารถพิจารณาได้จากดัชนีจินี (GINI Coefficient) ซึ่งเป็นดัชนีวัดความเหลื่อมล้ำที่ได้รับการอ้างอิงอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ ดัชนีจินีจะมีค่าพิสัยระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าดัชนียิ่งเข้าใกล้ 1 หมายความว่า ยิ่งมีความเหลื่อมล้ำสูง ในทางตรงกันข้ามหากค่าดัชนียิ่งเข้าใกล้ 0 หมายความว่า ยิ่งมีความเหลื่อมล้ำต่ำ ดังที่ปรากฏในการศึกษาของเมธี ครองแก้ว ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ดัชนีจินีในปี พ.ศ. 2515 อยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 0.34 ถึง 0.4 (เมธี ครองแก้ว อ้างถึงในดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2559, หน้า 71) ในขณะที่ดัชนีจินีในปี พ.ศ. 2554 มีค่าเท่ากับ 0.49 (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2559, หน้า 59) ตัวเลขดัชนีจินีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในขณะที่งบประมาณรายจ่ายและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น ความเหลื่อมล้ำก็เพิ่มสูงขึ้นเป็นเงาตามตัวเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของงบประมาณรายจ่ายภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2558 เพื่อตอบคำถามที่ว่า “การใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และเพิ่มการกระจายรายได้ในสังคมมากน้อยเพียงใด” โดยเฉพาะงบประมาณส่วนที่ส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำโดยตรง อันได้แก่ งบประมาณด้านการเคหะและชุมชน การสาธารณสุข การศึกษา และการสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้ ยังจะได้พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย อันได้แก่ (1) ปัจจัยเกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล เพราะตามทฤษฎีแล้ว รัฐบาลประชาธิปไตย

มีแนวโน้มที่จะกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อลดความเหลื่อมล้ำมากกว่ารัฐบาลเผด็จการ (2) ปัจจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นความท้าทายใหม่ในการบริหารงานภาครัฐตามกระบวนการแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) และ (3) ปัจจัยด้านความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ (Transparency) เพราะการบริหารงานอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับค่านิยมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ ทุกปัจจัยที่กล่าวมานั้นถือเป็นปัจจัยเชิงสถาบันซึ่งล้วนส่งผลต่อการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทั้งสิ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลที่มีต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล การกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐที่มีต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ในการศึกษานี้มุ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ โดยการพิจารณาจากดัชนีจีนิ นอกจากนี้ ยังมุ่งที่จะศึกษาการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล การกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ
2. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์ของการศึกษานี้คือ ประเทศไทย ซึ่งจะได้ใช้ฐานข้อมูลระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา
การศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกช่วงปี พ.ศ. 2543-2558 เป็นกรอบเวลาในการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้

นอกจากรัฐบาลจะมีหน้าที่ในการส่งเสริมการเจริญเติบโตและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจแล้ว บทบาทหน้าที่สำคัญของรัฐบาลอีกประการหนึ่งก็คือ การลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ทั้งนี้ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ที่สำคัญมี 2 แนวคิด ได้แก่ (1) แนวคิดอรรถประโยชน์นิยม และ (2) แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายรายได้โดยกลไกทางการเมือง ดังนี้

(1) **แนวคิดอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism)** Jeremy Bentham (ค.ศ. 1748-1832) และ John Stuart Mill (ค.ศ. 1806-1873) คือ 2 นักปรัชญาผู้ให้กำเนิดแนวคิดอรรถประโยชน์นิยม แนวคิดนี้มีความเชื่อว่า รัฐบาลควรเข้ามาแทรกแซงการกระจายรายได้ในสังคม โดยการกระจายรายได้จากคนรวยมาสู่คนจนให้มากขึ้น อาจจะใช้การจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า (Progressive Tax) โดยการจัดเก็บภาษีจากคนรวยในอัตราสูง แล้วเก็บภาษีจากคนจนในอัตราต่ำ เพื่อนำรายได้จากการจัดเก็บภาษีดังกล่าวมาจัดทำสวัสดิการของรัฐหรือการให้เงินอุดหนุน ซึ่งจะช่วยให้สังคมโดยรวมได้รับอรรถประโยชน์เพิ่มมากขึ้น (พลภัทร บุราคม, 2556, หน้า 75-77)

(2) **แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายรายได้โดยกลไกทางการเมือง** การจะทำให้สังคมโดยรวมได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อบทบาทของรัฐบาลในการกระจายรายได้ รวมไปถึงการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องผ่านกลไกทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม กลไกทางการเมืองจะทำหน้าที่ในการกระจายรายได้ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่า กลไกทางการเมืองที่มีอยู่นั้นสามารถสะท้อนหรือวัดความต้องการของประชาชนที่มีต่อบทบาทของรัฐบาลในการกระจายรายได้ รวมทั้งบทบาทอื่นที่เกี่ยวข้องได้ดีเพียงใด (พลภัทร บุราคม, 2556, หน้า 80-83)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้

นอกจากแนวคิดอรรถประโยชน์นิยม และแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายรายได้โดยกลไกทางการเมืองแล้ว ยังมีทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ที่สำคัญอีก 3 ทฤษฎี ได้แก่ (1) ทฤษฎีการกระจายรายได้ของรัฐบาลตามหลักเกณฑ์ของ Pareto (2) การกระจายรายได้ตามทฤษฎีสินค้าทางสังคม และ (3) การกระจายรายได้ตามทฤษฎีความเสมอภาคในโอกาส ดังนี้

(1) **ทฤษฎีการกระจายรายได้ของรัฐบาลตามหลักเกณฑ์ของ Pareto (Pareto Optimal Theory)** เป็นทฤษฎีของสำนักเศรษฐศาสตร์สวัสดิการ (Welfare Economics) โดยการนำหลักเกณฑ์ของ Vilfredo Pareto (ค.ศ. 1848-1923) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอิตาลีที่เสนอว่า การกระจายรายได้ที่จะทำให้สังคมได้

รับประโยชน์สูงสุดคือ การกระจายรายได้ที่ทำให้ทุกคนในสังคมได้รับประโยชน์มากขึ้น หรืออย่างน้อยมีกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งในสังคมได้รับประโยชน์มากขึ้น โดยไม่ทำให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคมเสียประโยชน์ อย่างไรก็ตาม การกระจายรายได้ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวของ Pareto เกิดขึ้นจริงได้น้อยมาก แต่ถึงกระนั้น นักคิดในสำนักเศรษฐศาสตร์สวัสดิการก็ยังยืนยันว่า รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทในการกระจายรายได้จากคนรวยไปยังคนจน โดยการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ดี เพราะการกระจายรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการสังคมเป็นการสร้างหลักประกันทางสังคม (Safety Net) ให้แก่ทุกคนในสังคม อีกทั้ง การกระจายรายได้เพื่อสร้างสวัสดิการสังคมยังเป็นการสร้างความมั่นคงทางสังคม (Social Stability) ให้เกิดขึ้นอีกด้วย (พลภัทร บุราคม, 2556, หน้า 77-79)

(2) การกระจายรายได้ตามทฤษฎีสินค้าทางสังคม (Social Goods Theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่าสินค้าบางชนิดควรได้รับการจัดสรรไปสู่ทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ควรปล่อยให้สินค้าเหล่านี้ถูกจัดสรรโดยอาศัยกลไกตลาดเพียงอย่างเดียว (เช่น อาหารในช่วงทุพภิกขภัย การศึกษาหรือบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน เป็นต้น) ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องเข้ามาจัดสรรสินค้าเหล่านี้ให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งอาจให้บริการโดยคิดค่าใช้จ่ายในอัตราต่ำหรือในอัตราทุนก็ได้ (พลภัทร บุราคม, 2556, หน้า 79)

(3) การกระจายรายได้ตามทฤษฎีความเสมอภาคในโอกาส (Equal Opportunity Theory) เป็นทฤษฎีของนักคิดกลุ่มเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalist Theory) Robert Nozick (ค.ศ. 1938-2002) นักปรัชญาชาวอเมริกันเป็นนักคิดที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ Nozick (1974) โดย Nozick เห็นว่า รัฐบาลไม่ควรเข้ามามีบทบาทในการกระจายรายได้ เพราะความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้เป็นธรรมชาติของระบบเศรษฐกิจ ตราบดีที่โอกาสในการยกระดับทางสังคมมีความเป็นไปได้สูง รัฐบาลก็ไม่มีควมจำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อสร้างการกระจายรายได้ใหม่ รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทเฉพาะในการกำหนดหลักเกณฑ์ทางสังคมเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการเลื่อนชั้นทางสังคมตามความสามารถมากกว่า เช่น การยกเลิกการกีดกันทางเชื้อชาติ สีผิว และเพศ การควบคุมการผูกขาด การส่งเสริมการแข่งขัน เป็นต้น (พลภัทร บุราคม, 2556, หน้า 80)

แม้ว่าแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ทั้ง 5 แนวคิด/ ทฤษฎี จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน แต่ทั้ง 5 แนวคิด/ ทฤษฎีก็ได้ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลมีความจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ของสังคม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของงบประมาณรายจ่ายที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ในสังคม โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการศึกษาในทางเศรษฐศาสตร์ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สาขาวิชาอื่นจะศึกษาในประเด็นดังกล่าว จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของงบประมาณรายจ่ายหรือนโยบายการคลังที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้สามารถแบ่งออกได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของงบประมาณรายจ่ายหรือนโยบายการคลังที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้ (2) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการกระจายรายได้ (3) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำ (4) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการกระจายอำนาจที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้ และ (5) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของความโปร่งใสหรือการทุจริตที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจจะได้สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของงบประมาณรายจ่ายหรือนโยบายการคลังที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้ โดยการสรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและผลการกระจายรายได้ออกมาในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการสรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและผลต่อการกระจายรายได้จากการทบทวนวรรณกรรม

ผู้ศึกษา	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ผลต่อการกระจายรายได้
จำเรียม จิรนิธิกุล (2541)	(1) การจัดเก็บรายได้ภาครัฐ (2) การใช้จ่ายภาครัฐ	ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี	(1) นโยบายการจัดเก็บรายได้ของรัฐ - (2) นโยบายการใช้จ่ายภาครัฐ และนโยบายการคลัง +
เสกสรรค์ วินยวงศ์กุล (2549)	(1) การใช้จ่ายภาครัฐในภาคเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 (2) การใช้จ่ายภาครัฐในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ลดลงร้อยละ 5	(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี (2) ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความแปรปรวน (3) Headcount Index (4) Foster-Greer-Thorbecke	นโยบายการคลังช่วยลดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และลดภาวะความยากจน +
วรพงษ์ ตระการศิรินนท์ (2553)	(1) ใช้จ่ายด้านสังคม (2) ใช้จ่ายด้านการศึกษา (3) ใช้จ่ายด้านสาธารณสุข (4) ใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐาน	(1) การกระจายรายได้วัดจากสัดส่วน GDP ภาคเกษตร (2) ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี	ใช้จ่ายด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข และด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ (วัดจากค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี)

ผู้ศึกษา	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ผลต่อการกระจายรายได้
<p>นุชนานู เอี่ยมเกี (2557)</p>	<p>(1) รายจ่ายด้านการเกษตร (2) รายจ่ายด้านอุตสาหกรรม (3) รายจ่ายด้านการศึกษา (4) รายจ่ายด้านสาธารณสุข (5) จำนวนภาษีทางตรง (6) GDP per capita (7) สัดส่วนมูลค่าการส่งออกและนำเข้าต่อ GDP (8) FDI (9) ดัชนีประชาธิปไตย</p>	<p>สัมประสิทธิ์จีดีพีด้านรายได้</p>	<p>การเพิ่มรายจ่ายด้านการเกษตร รายจ่ายด้านอุตสาหกรรม รายจ่ายด้านการศึกษา รายจ่าย ด้านสาธารณสุข จำนวนภาษี ทางตรง และการเพิ่มขึ้นของ ดัชนีประชาธิปไตย +</p>
<p>Jorge Martinez-Vazquez, Blanca Moreno-Dodson และ Violeta Vulovic (2012)</p>	<p>(1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล (2) ภาษีประกันสังคมและภาษีเงินเดือน (3) ภาษีสินค้าและบริการ (4) ภาษีสรรพสามิต (5) ภาษีศุลกากร (6) รายจ่ายสวัสดิการสังคม (7) รายจ่ายด้านการศึกษา (8) รายจ่ายด้านสาธารณสุข (9) รายจ่ายด้านเคหะและชุมชน</p>	<p>ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี</p>	<p>(1) ภาษีเงินได้อัตราก้าวหน้า + (2) ภาษีการบริโภค ภาษี สรรพสามิต และภาษีศุลกากร - (3) สัดส่วนรายจ่ายสวัสดิการ สังคม, การศึกษา, สาธารณสุข และการเคหะและชุมชนต่อ สัดส่วน GDP ที่สูง +</p>
<p>นาถวดี กรัยวิเชียร (2541)</p>	<p>รายจ่ายตามแผนพัฒนาชนบท</p>	<p>(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี (2) รายได้ที่เป็นตัวเงิน</p>	<p>การใช้จ่ายตามแผนพัฒนา ชนบท +</p>

ผู้ศึกษา	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ผลต่อการกระจายรายได้
บุญชูบ ส่งตระกูลศักดิ์ (2545)	รายจ่ายกระแสเศรษฐกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 (เงินกู้มีयाชวา)	(1) GDP at Factor Cost (2) บัญชีเมตริกส์สังคม ปี พ.ศ. 2541	รายจ่ายกระแสเศรษฐกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 (เงินกู้มีयाชวา) -
สิทธิพร พูลสวัสดิ์ (2551)	งบกลางปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 รายการค่าใช้จ่ายเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ	(1) GDP (2) บัญชีเมตริกส์สังคม ปี พ.ศ. 2547	งบกลางปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 รายการค่าใช้จ่ายเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ -
อุษาศรี เขียวระยับ (2539)	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี (2) สัดส่วนรายได้แบ่งตามกลุ่มครัวเรือน	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา -
พรินดา ศรีสงค์ (2549)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี	ภาษีมูลค่าเพิ่ม +
วิศรุต รัตนสุวรรณ (2557)	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา +

หมายเหตุ : - หมายถึง ส่งผลให้การกระจายรายได้แย่ลง
+ หมายถึง ส่งผลให้การกระจายรายได้ดีขึ้น

ตารางที่ 2 แสดงการสรุปตัวแปรที่ศึกษา ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะจากการศึกษาจากผลการทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการกระจายรายได้

ผู้ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	ผลการศึกษาที่สำคัญ/ข้อเสนอแนะ
สุริยะ เฉียมประชากร (2546)	(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (2) จำนวนปีเฉลี่ยที่หัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกทุกคนในครัวเรือนได้รับการศึกษา	(1) ความเสมอภาคทางการศึกษาจะทำให้ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ลดลง (2) เสนอให้ขยายโอกาสทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาอย่างเพียงพอ
สวรัย บุญยमानนท์ (2550)	(1) การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (2) ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ	(1) การกระจายรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีปฏิสัมพันธ์กันในทางตรงและทางอ้อม (2) เสนอให้เพิ่มคุณภาพการศึกษา ขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพ กำหนดมาตรฐานแรงงานที่ดี และเพิ่มสวัสดิการสังคม
มัทยา บุตรงาม (2555)	(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีนิทางการศึกษา (2) ค่าสัมประสิทธิ์จีนิทางรายได้	(1) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (2) การเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้

ตารางที่ 3 แสดงการสรุปตัวแปรที่ศึกษา ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะจากการศึกษาจากบททบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของระบบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำ

ผู้ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	ผลการศึกษาที่สำคัญ/ข้อเสนอแนะ
Cheol-Sung Lee (2005)	(1) ขนาดของภาครัฐ (2) ระบอบการปกครอง (3) การกระจายรายได้	(1) การขยายตัวของภาครัฐในการปกครองแบบเผด็จการทำให้การกระจายรายได้แย่ลง (2) การขยายตัวของภาครัฐในการปกครองแบบประชาธิปไตยทำให้การกระจายรายได้ดีขึ้น
สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2553)	(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี (2) สัดส่วนรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนที่มีรายได้มากที่สุดร้อยละ 20 กับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 20 (3) นโยบายการจัดเก็บภาษี	รัฐบาลประชาธิปไตยมีแนวโน้มกำหนดนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำมากกว่ารัฐบาลเผด็จการ

ตารางที่ 4 แสดงการสรุปตัวแปรที่ศึกษา ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะจากการศึกษาจากบททบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการกระจายอำนาจที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้

ผู้ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	ผลการศึกษาที่สำคัญ/ข้อเสนอแนะ
วิวรรธน เก่งถนอมศักดิ์ (2547)	(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี (2) ใช้จ่ายหมวดโครงสร้างพื้นฐานของ อบต.	รายจ่ายหมวดโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพีของครัวเรือนลดลง
Caroline-Antonia Goerl และ Mike Seiferling (2014)	(1) ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี (2) GDP per capita (3) สัดส่วนการกระจายอำนาจในการจัดเก็บภาษีรายได้ (4) สัดส่วนเงินโอนจากรัฐบาลกลาง	การกระจายอำนาจในการใช้จ่ายของรัฐบาลช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากขึ้น

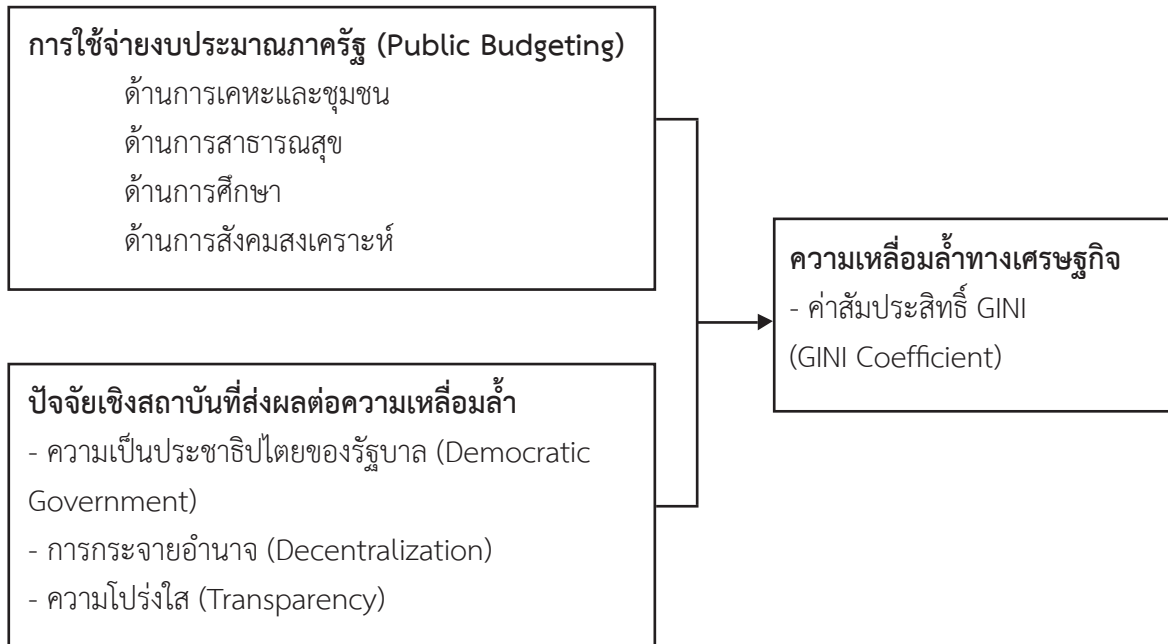
ตารางที่ 5 แสดงการสรุปตัวแปรที่ศึกษา ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะจากการทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของความโปร่งใสหรือการทุจริตที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

ผู้ศึกษา	ตัวแปรที่ศึกษา	ผลการศึกษาที่สำคัญ/ข้อเสนอแนะ
Sanjeev Gupta, Hamid Davoodi, และ Rosa Alonso-Terme (1998)	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี - ระดับการสำเร็จการศึกษาของประชากรผู้ใหญ่ - จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ยของประชากร - สัดส่วนตลาดทุนต่อ GDP - สัดส่วนทรัพยากรรวมชาติต่อมูลค่าการส่งออกทั้งหมด - ตัวชี้วัดการทุจริต - อัตราการเติบโตของ GDP ต่อหัวที่แท้จริง - รายได้ที่แท้จริงของประชากรต่อคน 20% แรก วัดจากอำนาจซื้อ 	<p>นโยบายที่ลดการทุจริตจะมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้และลดความยากจนลงได้</p>
Kwabena Gimah -Brempong (2002)	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริง (ตัวแปรตาม) - ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี (ตัวแปรตาม) - ระดับการลงทุน - ระดับการสำเร็จการศึกษาของประชากรผู้ใหญ่ - อัตราการเติบโตของการส่งออกที่แท้จริง - ตัวชี้วัดการทุจริต - ระดับรายได้เริ่มต้น - การใช้จ่ายภาครัฐ - ระดับรายได้ต่อหัว 	<p>การทุจริตที่เพิ่มขึ้นทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้เพิ่มสูงขึ้น</p>
Josh Matti (2015)	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าเฉลี่ยการเจริญเติบโตของ real GDP per Capita (ตัวแปรตาม) - CPI - ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี 	<p>การลดการทุจริตจะทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น</p>

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดข้างต้นจะพบว่า ตัวแปรตาม คือ ความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ ส่วนตัวแปรอิสระ คือ งบประมาณรายจ่ายภาครัฐ 4 ด้าน ได้แก่ งบประมาณด้านการเคหะและชุมชน การสาธารณสุข การศึกษา และการสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเชิงสถาบันที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ อีก 3 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล การกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความโปร่งใสในการบริหารงานของรัฐบาล

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ประเภทอนุกรมเวลา (Time series data) เป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2558 ในการศึกษา โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานำมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังตาราง

ตารางที่ 6 แสดงตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและแหล่งข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	แหล่งข้อมูล
ค่าสัมประสิทธิ์ GINI	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
งบประมาณรายจ่ายภาครัฐ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคหะและชุมชน การสาธารณสุข การศึกษา และการสังคมสงเคราะห์	สำนักงบประมาณ
ความเป็นประชาธิปไตยรัฐบาล	ฟรีดอมเฮาส์ (Freedom House)
การกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนักงบประมาณ
ความโปร่งใสในการบริหารงานของรัฐบาล	องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ

2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science: SPSS) โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปรขึ้นไป ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square Method)

โดยในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามนั้น จะพิจารณาก่อนว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงหรือมีปัญหาการสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) หรือไม่ โดยการตรวจสอบจากค่า Tolerance และค่า VIF (ค่า Tolerance ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งดี ส่วนค่า VIF ยิ่งมีค่าต่ำยิ่งดี โดยเฉพาะค่าที่เข้าใกล้ 1) (O'Brien, 2007, pp. 673-690) ทั้งนี้ หากตัวแปรอิสระตัวใดเกิดปัญหาการสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ก็ให้นำตัวแปรอิสระที่มีค่า Tolerance และค่า VIF ไม่เหมาะสมมากที่สุดออกจากกรวิเคราะห์ จากนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่าตัวแปรที่เหลืออยู่ยังมีความสัมพันธ์กันเองอยู่หรือไม่

หากยังมีความสัมพันธ์กันเองอยู่ ก็จะดำเนินการเช่นเดียวกับขั้นตอนแรก คือ นำตัวแปรอิสระที่มีค่า Tolerance และค่า VIF ไม่เหมาะสมรองลงมาออกจากการวิเคราะห์ โดยจะดำเนินการเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งตัวแปรอิสระที่เหลืออยู่ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงจะนำตัวแปรที่เหลือทั้งหมดเข้าสู่การวิเคราะห์ต่อไป

ทั้งนี้ ในการพิจารณาผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะพิจารณาจากค่า R-Square ซึ่งเป็นสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ โดย R-Square หมายถึง สัดส่วนที่ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ โดยในการพิจารณาว่าสมการที่วิเคราะห์มาได้นั้นมีความเหมาะสมและเชื่อถือได้หรือไม่ โดยทั่วไปจะกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 ซึ่งหากมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าสมการที่วิเคราะห์มาได้นั้นมีความเหมาะสมและเชื่อถือได้ (วรพงศ์ ตรีการศิริพันธ์, 2553, p. 98)

อย่างไรก็ดี การใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาอาจก่อให้เกิดปัญหา Autocorrelation หรือสหสัมพันธ์ของตัวแปรรบกวน (Residual) ซึ่งอาจทำให้ค่าที่ประมาณการได้ไม่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถพิจารณาได้จากค่า Durbin-Watson Test หากค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.5-2.5 แสดงว่าตัวแปรรบกวนไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

3. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้สมการถดถอยพหุคูณซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัวกับตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว เป็นเครื่องมือในการศึกษา ทั้งนี้ สามารถแสดงในรูปของสมการได้ ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{i1} + \beta_2 X_{i2} + \dots + \beta_n X_{in} + \sum_i \epsilon_i$$

โดยที่ Y = ค่าของตัวแปรตาม

X = ค่าของตัวแปรอิสระ

n = จำนวนตัวแปรอิสระ

\sum = ค่าความคลาดเคลื่อน

β = ค่าคงที่และสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระในสมการ

สำหรับแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาผลของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 เป็นแบบจำลองที่วัดผลของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทยจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายได้ ดังนี้

$$GINI_{IN} = \beta_{0+1} \%HOUS + \beta_2 \%HEAL + \beta_3 \%EDU + \beta_4 \%SOC + \beta_5 DEMO + \beta_6 \%DECEN + \beta_7 CPI$$

รูปแบบที่ 2 เป็นแบบจำลองที่วัดผลของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทยจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ดังนี้

$$GINI_{EX} = \beta_{0+} \beta_1 \%HOUS + \beta_2 \%HEAL + \beta_3 \%EDU + \beta_4 \%SOC + \beta_5 DEMO + \beta_6 \%DECEN + \beta_7 CPI$$

กำหนดให้

$GINI_{IN}$ = ค่าสัมประสิทธิ์จีนิด้านรายได้

$GINI_{EX}$ = ค่าสัมประสิทธิ์จีนิด้านรายจ่าย

β_0 = ค่าคงที่

$\beta_1 - \beta_7$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

$\%HOUS$ = ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายด้านเคหะและชุมชนต่องบประมาณรวม

$\%HEAL$ = ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุขต่องบประมาณรวม

$\%EDU$ = ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่องบประมาณรวม

$\%SOC$ = ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายด้านการสังคมสงเคราะห์ต่องบประมาณรวม

$DEMO$ = ความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล

$\%DECEN$ = ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรรต่องบประมาณรวม

CPI = ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน

ผลการศึกษา

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ได้วิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยการสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติเพื่อหาผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้สามารถจำแนกแบบจำลองออกได้ 6 ตัวแบบ ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ จากการใช้ตัวแปรอิสระทุกตัวแปร ทั้งจากตัวแปรด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ และตัวแปรด้านปัจจัยเชิงสถาบัน ดังสมการ

$$\text{MODEL 1: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HOUS} + \beta_2 \% \text{HEAL} + \beta_3 \% \text{EDU} + \beta_4 \% \text{SOC} + \beta_5 \% \text{DEMO} + \beta_6 \% \text{DECEN} + \beta_7 \% \text{CPI}$$

แบบจำลองที่ 2 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยใช้เฉพาะตัวแปรอิสระที่เป็นงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ดังสมการ

$$\text{MODEL 2: GINI}_{\text{EX}} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HOUS} + \beta_2 \% \text{HEAL} + \beta_3 \% \text{EDU} + \beta_4 \% \text{SOC} + \beta_5 \% \text{DECEN}$$

แบบจำลองที่ 3 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยใช้เฉพาะตัวแปรอิสระที่เป็นงบประมาณรายจ่าย จำแนกตามลักษณะงาน ดังสมการ

$$\text{MODEL 3: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HOUS} + \beta_2 \% \text{HEAL} + \beta_3 \% \text{EDU} + \beta_4 \% \text{SOC}$$

แบบจำลองที่ 4 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ โดยจำแนกงบประมาณรายจ่ายตามลักษณะงาน และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้งบประมาณรายจ่ายที่จะนำมาวิเคราะห์มีด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเคหะและชุมชน (2) ด้านการสาธารณสุข และ (3) ด้านการศึกษา ด้วยเหตุนี้ จึงแบ่งแบบจำลองออกเป็น 3 แบบจำลองย่อย ดังนี้

แบบจำลองย่อยที่ 4.1 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณด้านเคหะและชุมชน และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังสมการ

$$\text{MODEL 4.1: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HOUS} + \beta_2 \% \text{DEMO} + \beta_3 \% \text{DECEN} + \beta_4 \% \text{CPI}$$

แบบจำลองย่อยที่ 4.2 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณด้านการสาธารณสุข และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังสมการ

$$\text{MODEL 4.2: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HEAL} + \beta_2 \text{DEMO} + \beta_3 \% \text{DECEN} + \beta_4 \text{CPI}$$

แบบจำลองย่อยที่ 4.3 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังสมการ

$$\text{MODEL 4.3: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{EDU} + \beta_2 \text{DEMO} + \beta_3 \% \text{DECEN} + \beta_4 \text{CPI}$$

แบบจำลองที่ 5 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ จากการใช้ตัวแปรอิสระทุกตัวแปร (ยกเว้นปัจจัยร้อยละของงบประมาณรายจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรรต่องบประมาณรวม) ดังสมการ

$$\text{MODEL 5: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HOUS} + \beta_2 \% \text{HEAL} + \beta_3 \% \text{EDU} + \beta_4 \% \text{SOC} + \beta_5 \text{DEMO} + \beta_6 \text{CPI}$$

แบบจำลองที่ 6 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ โดยจำแนกงบประมาณรายจ่ายตามลักษณะงาน และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (ยกเว้นปัจจัยร้อยละของงบประมาณรายจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรรต่องบประมาณรวม) ทั้งนี้ งบประมาณรายจ่ายที่จะนำมาวิเคราะห์มีด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเคหะและชุมชน (2) ด้านการสาธารณสุข และ (3) ด้านการศึกษา ด้วยเหตุนี้ จึงแบ่งแบบจำลองออกเป็น 3 แบบจำลองย่อย ดังนี้

แบบจำลองย่อยที่ 6.1 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณด้านเคหะและชุมชน และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังสมการ

$$\text{MODEL 6.1: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HOUS} + \beta_2 \text{DEMO} + \beta_3 \text{CPI}$$

แบบจำลองย่อยที่ 6.2 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณด้านการสาธารณสุข และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังสมการ

$$\text{MODEL 6.2: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{HEAL} + \beta_2 \text{DEMO} + \beta_3 \text{CPI}$$

แบบจำลองย่อยที่ 6.3 แบบจำลองที่วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา และปัจจัยเชิงสถาบันต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังสมการ

$$\text{MODEL 6.3: GINI} = \beta_0 + \beta_1 \% \text{EDU} + \beta_2 \text{DEMO} + \beta_3 \text{CPI}$$

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของไทย ซึ่งเป็นการศึกษาที่อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในช่วงระยะเวลา 16 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 - 2558 โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปรขึ้นไป ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square Method) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเพื่อวิเคราะห์ว่าความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล การกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจอย่างไร โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม คือความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้ ส่วนตัวแปรอิสระ คือ งบประมาณรายจ่ายภาครัฐ 4 ด้าน ได้แก่ งบประมาณด้านการเคหะและชุมชน การสาธารณสุข การศึกษา และการสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเชิงสถาบันที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการกระจายรายได้อีก 3 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล การกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความโปร่งใสในการบริหารงานของรัฐบาล เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังตาราง

ตารางที่ 7 สรุปตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ

ผลต่อความเหลื่อมล้ำ ตัวแปรต้นที่ส่งผล ต่อความเหลื่อมล้ำอย่างมีนัยสำคัญ	ความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้น	ความเหลื่อมล้ำลดลง
ตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อความ เหลื่อมล้ำด้านรายจ่ายอย่างมี นัยสำคัญ	(1) งบประมาณรายจ่ายด้านการ ศึกษา (%EDU) (2) ความเป็นประชาธิปไตยของ รัฐบาล (DEMO)	(1) งบประมาณรายจ่าย ด้านการสาธารณสุข (%HEAL)
ตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อความ เหลื่อมล้ำด้านรายได้อย่างมี นัยสำคัญ	(1) งบประมาณรายจ่ายด้านการ ศึกษา (%EDU) (2) งบประมาณรายจ่ายด้านการ สาธารณสุข (%HEAL) (3) ความเป็นประชาธิปไตยของ รัฐบาล (DEMO) (4) ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) (5) งบประมาณรายจ่ายที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรร (%DECEN)	(1) งบประมาณรายจ่าย ด้านเคหะและชุมชน (%HOUS) (2) งบประมาณรายจ่าย ด้านการสาธารณสุข (%HEAL) (3) งบประมาณรายจ่าย ด้านการสังคมสงเคราะห์ (%SOC) (4) ดัชนีภาพลักษณ์ คอร์รัปชัน (CPI)

จากตารางที่ 7 เป็นการสรุปผลกระทบของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก ตัวแปรต้นที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นมี 5 ตัวแปร ได้แก่

- (1) งบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุข (%HEAL)
- (2) งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา (%EDU)

- (3) งบประมาณรายจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรร (%DECEN)
- (4) ความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาล (DEMO)
- (5) ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI)

ประเด็นที่สอง ตัวแปรต้นที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจลดลง จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจลดลงมี 4 ตัวแปร ได้แก่

- (1) งบประมาณรายจ่ายด้านเคหะและชุมชน (%HOUS)
- (2) งบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุข (%HEAL)
- (3) งบประมาณรายจ่ายด้านการสังคมสงเคราะห์ (%SOC)
- (4) ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI)

ประเด็นที่สาม ตัวแปรต้นที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทั้งเพิ่มขึ้นและลดลงมี 2 ตัวแปร ได้แก่

- (1) งบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุข (%HEAL)
- (2) ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาที่ได้ทำให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับปรับปรุงนโยบายการงบประมาณเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

1. รัฐบาลควรเพิ่มสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายด้านเคหะและชุมชนให้สูงขึ้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ รัฐบาลสามารถเพิ่มงบประมาณรายจ่ายด้านเคหะและชุมชนผ่านมาตรการด้านการงบประมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานจัดหาที่พักอาศัยและการกำหนดมาตรฐาน การวางผังเมือง การพัฒนาชุมชน ตลอดจนการจัดหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และการวิจัยและการพัฒนาด้านการเคหะและชุมชน เป็นต้น
2. รัฐบาลควรเพิ่มสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุขให้สูงขึ้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ รัฐบาลสามารถเพิ่มงบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุขผ่านมาตรการด้านการงบประมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณสุข ทั้งการวางแผน การบริหาร การดำเนินงานโรงพยาบาล สถานพยาบาลต่าง ๆ การวิจัยเพื่อการพัฒนาด้านการสาธารณสุข และการให้ความรู้และบริการด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

3. รัฐบาลควรเพิ่มสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายด้านการสังคมสงเคราะห์ให้สูงขึ้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ รัฐบาลสามารถเพิ่มงบประมาณรายจ่ายด้านการสังคมสงเคราะห์ผ่านมาตรการด้านการงบประมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการประกันสังคมให้แก่บุคคลผู้สูญเสียรายได้ เนื่องจากเจ็บป่วย การให้ประโยชน์ทดแทนแก่บุคคลทั่วไป ลูกจ้างของรัฐกรณีเกษียณอายุ ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ด้านที่อยู่อาศัย รวมทั้งการสงเคราะห์อื่น เช่น กรณีประสบภัยพิบัติ ตลอดจนการวิจัยและการพัฒนาด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

4. รัฐบาลควรบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) เพื่อปราบปรามการทุจริตอย่างเข้มงวด ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือการทุจริตของบุคคลทั่วไป การปราบปรามการทุจริตดังกล่าวควรครอบคลุมการกระทำในลักษณะของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interests) การเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องด้วย นอกจากการใช้กลไกปราบปรามการทุจริตของภาครัฐแล้ว รัฐบาลควรส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของกลไกการตรวจสอบการทุจริตของภาคประชาสังคม (Civil Society) ด้วย โดยการไม่ขัดขวางกระบวนการติดตาม ตรวจสอบการทุจริตของภาคประชาสังคม รวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐที่สาธารณชนต้องการรับทราบ ตามที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และที่กฎหมายอื่นบัญญัติไว้

5. เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มขึ้นของงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาจะทำให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นตามไปด้วย การเพิ่มงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาอาจไม่ได้ช่วยให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจลดลง ทว่ารัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาไปยังกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้มากขึ้นผ่านมาตรการด้านการงบประมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกโรงเรียน การจัดการทุนการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา รวมถึงการอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการด้านการศึกษา เป็นต้น

6. เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มขึ้นของงบประมาณรายจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรรจะทำให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นตามไปด้วย การเพิ่มการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจไม่ได้ช่วยให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจลดลง ทว่ารัฐบาลควรตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มงวดผ่านกลไกภาครัฐต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผ่านกลไกของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) หรือกลไกอื่น ๆ โดยไม่ปล่อยให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณรั่วไหลไปในทางมิชอบ มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณผิดวัตถุประสงค์ มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

7. เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การที่รัฐบาลมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นมิได้ช่วยให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจลดลง นั่นหมายความว่า รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยมิได้กำหนดนโยบายที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ หรือหากมีการกำหนดนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ รัฐบาลประชาธิปไตยก็มีได้นำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้ ภาคประชาชนจึงควรร่วมกันเรียกร้องให้รัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลประชาธิปไตยให้กำหนดนโยบายที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการจัดเก็บภาษีมรดก นโยบายการจัดเก็บภาษีที่ดิน นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เป็นต้น นอกจากนี้ ยังควรติดตามตรวจสอบการนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างใกล้ชิดอีกด้วย หรืออีกนัยหนึ่ง การที่ผลการศึกษาพบว่า การที่รัฐบาลมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นมิได้ช่วยให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจลดลง อาจมีสาเหตุมาจากการที่ประเทศไทยมีการรัฐประหารและมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้งทำให้การเมืองไร้เสถียรภาพ ส่งผลให้นโยบายในการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจขาดความต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

- จำเริญ จิรนิธิกุล. (2541). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2531 และปี พ.ศ. 2537*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2559). *ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาถวดี กรัยวิเชียร. (2541). *การวิเคราะห์ผลของการใช้จ่ายทางด้านแผนงานพัฒนาชนบทของรัฐบาลต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือนในชนบท*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นุชนาฏ เอี่ยมगी. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายภาครัฐบาลและการกระจายรายได้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชูบ ส่งตระกูลศักดิ์. (2545). *ผลกระทบของมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรินดา ศรีสงค์. (2549). *ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พลภัทร บุราคม. (2546). *การวิเคราะห์รายจ่ายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ปณณรัชต์.
- พลภัทร บุราคม. (2556). *รายจ่ายสาธารณะ ประสิทธิภาพในการจัดสรรและประสพการณ์ระหว่างประเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. สมุทรปราการ: บริษัท ดี.เค. ปริ้นติ้งเวิลด์ จำกัด.
- มนตรี โสคติยานุรักษ์. (2554). *เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์ ทฤษฎีและนโยบาย (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: หจก.ทีพีเอ็น เพรส.
- มัทยา บุตรงาม. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรวงศ์ ตระการศิรินนท์. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อรายจ่ายสาธารณะด้านสังคมและผลต่อการกระจายรายได้ของไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิวรรณ เก่งถนอมศักดิ์. (2547). *การใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการกระจายรายได้ของครัวเรือน: กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิศรุต รัตนสุวรรณ. (2557). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2553). *ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจกับประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: บริษัท ทีคิวพี จำกัด.
- สวรัย บุญยमानนท์. (2550). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ: หลักฐานเชิงประจักษ์จากข้อมูลระหว่างประเทศและไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิพร พูลสวัสดิ์. (2551). *การวิเคราะห์ผลกระทบของงบกลางต่อการขยายตัวของผลผลิตและการกระจายรายได้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุริยะ เจียมประชานรากร. (2546). *การวิเคราะห์ผลของนโยบายความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทยในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ถึง 8 (พ.ศ. 2530-2544)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, ภาควิชาสารัตถศึกษา, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสกสรรค์ วินยางค์กุล. (2549). *ผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรในประเทศไทย: การวิเคราะห์โดยแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร, สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุษาศรี เทียวระยับ. (2539). *ผลกระทบของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Goerl, C. A., & Seiferling, M. (2014). *Income Inequality, Fiscal Decentralization and Transfer Dependency*. IMF Working Paper. Washington, D.C.: International Monetary Fund.

- Gupta, S., Davoodi, H., & Alonso, T. R. (1998). *Does Corruption Affect Income Inequality and Poverty?*. IMF Working Paper. Washington, D.C.: International Monetary Fund.
- Gyimah, B.K. (2002). Corruption, economic growth, and income inequality in Africa. *Economics of Governance*, 3, 183–209.
- Lee, Cheol-Sung. (2005). Income Inequality, Democracy, and Public Sector Size. *American Sociological Review*, 70, 158-181.
- Martinez, V. J., Moreno, D. B., & Vulovic, V. (2012). *The Impact of Tax and Expenditure Policies on Income Distribution: Evidence from a Large Panel of Countries*. Working Paper 12-25. Georgia: Georgia State University.
- Matti, J. (2015). Corruption, Income Inequality, and Subsequent Economic Growth. *Undergraduate Economic Review*, 11(1), Article 3.
- Nozick, R. (1974). *Anarchy, State and Utopia*. Oxford: Blackwell.
- O'Brien, R. M. (2007). A Caution Regarding Rules of Thumb for Variance Inflation Factors. *Quality and Quantity*, 41(5), 673-690.